

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrške Slovence.
PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Člana Novin na leto je vsakomur na njegov naslov 8 K.
Skupno za deset več . . . . . 6 K.

Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na koncu leta „Kalendar Srca Jezušovoga.“

Člana odnoga drobca je doma 10 šilirov.

UREJNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.

K temu se more pošlati naročnine i val doplati, ne
pa v tiskarno ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Crenšovcih, Cserföld, Zalamegye.

Nedela XXV. po Risalih.

*Poberte ob prvim kokoj i zvežite
ga vu snopje na požganje, pšenico
pa spravite vu moj škegen.*

Mataj XIII.

Kokoj se zveže na požganje. Kokoj je nečistost. Svet je nori gratao od razvuzdanosti. Nečistost, vino i pijanstvo je njim vkraj vzelo srce. Kokoj je britek, to je skopost. Što si dosta vkup spravi po krivoj poti, — britko njemi ednok bode imanje.

Pšenica je čista i rudeča. To je dober krščenik. Od takšega se že vu svetom Pismi pravi: „Moj ljubleni je čisti i rudeči.“

Pšenica se vu škegen spravi. Vu nebesa. Tam je vu obilnosti pšenice, vina i olja. Vino je veselje, da bodemo vidili Očo, silje je veselje, da bodemo vidili Sina, olje je veselje na Sv. Duhom.

To je največki dar na etom i na drugom sveti. Že vu starom testamentu je oča etak blagoslavlo sina: Naj ti da Bog iz rose nebeske, iz mastnosti zemlje obilnost silja, vina i olja.

Bojna.

28. okt. Na taljanskom fronti velko bitje. Grof Andrassy zvünešnji minister je odgovor dao Wilsoni. Spozna pravico Čeho-slovakov i Jugoslovanov. Austrijsko-Vogrsko de se brezi Nemčije tüdi pogajalo.

29. okt. Pri Turnseverini na Donavi francuški štüki strelajo naše vojne ladje (monitore). Na Horvatskom so vöskričali samostojnost Horvatsko. Ob 10. vöri je sabor vkup prišo na zborovanje. Predsednik je izjavo, da je bojna robe — narode slobodne včinita, dala

je zmöžnost Horvatom, Srbom i Slovincem, da so vu jednoj državi zjedinijo. — Od nemškoga casara pravijo, da či pride on hip, vu šterom de na dobro svojega ljudstva služilo, či odpove svojoj kroni, edno minuto ne bode čako. — Nemški kardinal Hartman prosi Svetoga Očo, da naj sovražnika preobrne od onoga namena, da bi Nemčijo vüičili.

1. nov. Našo jadransko flotto so prek dali hrvatskomi narodnomi sveti. Angleži so zasedli Trst. Zasedejo slovenske kraje Štajerskoga i Koroskoga. Na Taljanskom fronti ne ga bitja. Že se pogajajo od premirja. Na Oršovo so sovražni letalci bombe metali. — V Budapešti je revolucija vövdarila. Pörgarje, delavci, vojaki so vu svojo oblast spravili Budapest. Ministerski predsednik je grof Mihal Karoly. Po ulicah so kričali. Živio ljudska vlada.

Austrijski ministerski predsednik Lamaš je izjavo, da smo mi zveze z Nemčijov ne raztrgali. Kda je Austrijsko-Vogrsko pontüdilo Wilsoni, da se je brez Nemčije tüdi pripravno pogajati — to je že nemška vlada odno leto znala, da se mi dele bojüvati ne moremo. — Glasi se čüjejo, da iz taljanskoga bojišča nazaj idejo vojaki, vesi, varaše vužigajo i ropajo. — Što bi si denok to mislo, da tak pridemo.

2. nov. Ministerski predsednik Karolyi je izjavo, da so četam povelje dali, da včasi naj doli denejo orožje. Na dale je pravo, da se je vu dnevaj revolucije dosta čülo od ljudske vlade, to niha na parlament, naj on odloči. — Andrassy je doli zahvalo svojo čest. Vsaka vlada se sama posebi pogaja s Wilsonom. Tak je on ne potreben več. — Kral je na Švičarsko odpotüvo. — Do 10. nov. de premirje gotovo.

Dom i svet. — Glási.

1. nov. so prinesle novine glas, da so grofa Tisza Istvana v Budapešti umorili. Znano je bilo, da njegov dom so vsikdar čuvali. Tak i tisti večer je bilo 8 šandarov. Prislo je 8 vojakov, žandare so razorožili, štirje so šli v hišo vednako k grofi. Naprej so njemi prinesli, da je bojni on kriv, za njegovo volo je telko ljudih mrlo. V črevo so ga strelili. Slednje reči so njemi bile: To se je tak moglo zgoditi, to bi jas lahko naprej znao.

† Kühar Rudolf. Oktobra 30. se je preselo v lepšo domovino diakon Kühar Rudolf v Ižekovcih. Najveselejše vüpanje svoje so v njem zgubili njegovi stariši, pomočnika in duhovnika i dobroga, narodnoga, učenoga duhovnika dobro slovensko ljudstvo. Dobroga srca, bistre pameti je bio pokojni, zdaj te dni bi mogo biti posvečen i služiti prvo sveto mešo. A dober Jezuš ga je k sebi pozvao na večno veselo sveto mešo. S suznimi očmi gledamo za njim, a potolažimo se — lepa duša se je preselila v večnost. Molimo za njega. Pokojni je bio jako dober dijak, gimnazijo je zvršo v Ljubljani, rad je pisao tüdi, kda njemi je li zdravje dovolilo, v Novine i Marijin List. Hvala za vse to naj njemi bodo naše molitve. Naj počiva v miri.

V Kaniži so se navčili slovenski. V Kaniži majo dobre nosé. Črensovski trgovec Tomec Jürij je štirideset let küpüvao pri nikšen veletržci v Kaniži i vsigdar vogrsko pismo dobo od njega. Zdaj ka je naš zunanji minister Ameriki odgovor dao, ka spozna jugoslovansko državo v štere slovenski orság bi tüdi naš slovenski kraj mogo slišiti od Monoštra do Dolnje Lendave, kak voditelje jugoslovanske države to želejo — v vsakih vogrskih novinah se to

leško prečte — pravim kak se je to razglasilo — so se v Kaniži navčili slovenski. Imenitvami trgovca je dobo iz Kaniže od veletrgovca slovensko pismo.

Kaj je rodila sobočka slavnost?

— Zvedili smo, ka so na sobočkoj slavnosti mrske proti govornikom gučali. Németh državnimi tajniki eksce-lenci so kričali, kda je vogrski začno svoj govor „slovenski gučite!“ Drugim govornikom pa „ne nam trebej židovskoga ravnanja“ na Štajari kmet več pravice ma — „živio jugoslavija“ itd. Bi hajdi na bitje prišlo, če žandarov ne bi bilo. Od tistimau vsako dete Kri-či za Jugoslavijo, naj se Slovenci vsi združijo. To je sodila sobočka slavnost, nešteti svedoki to posvedočijo. To je pravica ne pa kak je v vogrskih No-vinah bilo popisano. Oni so te sad dozorili, ki so slavnost začinjali, nej mi.

V Črnc je spadno. Dogar Jožef 20. dbc. v Črensovcih, kda je v noči domo prišo na sloboščino. Ne je naime znao, ka se most dela i nega prek njega poti. Od spadaja njemi je teško prišlo ali vekše nesreče se je rešo, hvala Bogi. Nad Adrijance — Trnje je zdaj kolna pot v Črensovce.

Wekerle je prepovedo vso vožnjo ži-veža vu Austrijo. Vu slednjih treh dne-vah kakši jezero vagonov sečive i sada, ka so šteli v Austrijo peljati, doma os-tane.

Notarijuške županije Arad so se k vogrskoj vladi obrnoli s prošnjov, da bi njim dopustila orožje nositi. Bojijo so naime od vojakov, šteri se domo povrnejo. Že do zdaj so dosta pisem dobili, vu šterih se njim protijo, ar so ženam ne dali podpore, živež so njim po skopoma nihali i delili i ovak gro-bijansko so ž njimi delali.

Ženske, ugibljite se vojaštva! V „Bogoljubi“ čtamo, ka na talijanskem fronti sluzi do desetjezero slovenskih deklin, štere so tam kuharice, dvorje-nice i med nesramnim vojaštvom vse zapelane, vse v nečistosti. Kaj vala dobra služba, da se poštenje, zdravje i predvsem duša zapravi pri njem. Če bi vam što takšo službo ponujao, Slo-venke, z metlov njemi pokažite dveri. Poštene, Marijine hčeri ostanite!

Silna prošnja. Talijanski boj je ščista vničo cerkev sv. Duha v Libuš-nji na Goriškom. Če što premore kakšo cerkveno obleko ali kakši filer poslati, hvaležno sprejme Širaj Franc, Kurat, Libušnje, p. Kobarid. Goriško. Slovenci, pomagajte Slovencom!

Treznostno gibanje. Na Horvackom i Slovenskom že duga leta deluje dru-štvo „Sveta vojska“, štere namen je iz ljubezni do Boga i bližnjega širiti zadr-

žavanje od opojnih pijač, trebiti pi-janstvo, trezniti ljudstvo. Društvo je za časa boja malo zaspalo, a zdaj se znova oživlja. Shode je držalo v pre-teklih mesecah v Djakovi na Horvac-kom, v Maribori i Veržeji i Ljubljani na Slovenskom. V Ljubljani bo še le-tos veliki shod. Jako priporočamo gla-silo „Svete vojske“! Naročite si je po-sebno kotrige Marijine sedmere radosti, štere isti cil zvršavate, kak kotrige „svete vojske.“ Glasilo se zove „Zlata Doba“ i se dobi za 4 k. na leto v Ljubljani, Kolodverska-ulica 35.

Nove bankovce — 25 k. i 200 k. — so vödane.

Horvati so 29. okt. vdrli na Vogrsko v Barč. Ljudstvo okoli Kaposvara i Pečuha beži. — Tisti den je v Buda-pešti kakši 30—40 jezer ljudih stelo iti pred palačo hercega Jožefa. Policija je ne pustila. Konjeniki so jahali med ljudstvo i je s mečami sekali. Na ed-nok je nikak strelo izmed ljudstva, zdaj je že policija tudi streljala: Tri so na smrt bujli, 55 pa ramili.

Či mo seno mogli kama na državni račun peljati na železnico, od 15 kilo-metrov više se od vsakoga kilometra na eden meterski cent 50 filerov zra-čuna za vožnjo.

Na čast sv. Števani Karolyi, opravi-te, dragi Slovenci, do 8. dec. vsaki den 1 Očanaš i 1 Zdravomarijo naj nam sprosi od Bl. Dev. Marije, naše Patrone mir i pravice.

Sv. obhajilo francozke dece. Foch, francozki prednji general je ne samo po imeni, nego tudi v djanji dober katoličanec. Sv. mešo poslušša, hodi k spovedi i k sv. obhajili. Francozka de-ca, naj mu veselje spravi, v jezerih i jezerih trumah hodi v njegov namen k sv. preiščavanji. — I naša?

Patron letalcov. Angležki letalci so si za Patrona sv. Mihala nadangela zvolili, Letos na Mihalje so meli prvo pobožnost njemi na čast, štere se je vdeležo tudi Bonne, londonski nadbis-kup, kardinal.

Med blažene se spiše Gaminade Jo-žef, nastavitel družbe Marijinih bratov. Preiskava se je začela v Rimi.

Cerkvene novice. Kaj so zgubili mi-sijoni za časa boja? Svoje misijone je moglo povičiti 2200 duhovnikov, 1500 redovnih bratov, 2000 redovnic i mi-sijonark. Spadnolo je 400 duhovnikov i dvejezere bratov redovnih. — Dar sv. oče. Sveti oča so obljubili, kda so ešče v Bologni bili nadbiskup, ka za ostanke sv. Patronija, patrona Bolog-ne, novo trugo dajo narsediti. To oal-jušo so zdaj spunili i lepo drvo kü-pili za telo svetnikovo. — Čudno oz-

drevljenje — v Einsiedelni na Svičars-kom, v svetoznanuj romarskoj Mariji-noj cerkvi je neki čonklavi romar med sv. mešov baselskoga pušpeka Stanim-lera nanagloma ozdravo. — Za naraš-čaj duhovnikov se je v Austriji osno-valo društvo i čeravno je komaj sedem mesecov staro, vendar že 50 dijakom da strošek i druge podpore, šteri se za duhovnike včijo.

V imeni Bl. D. Marije prošim bogatce, naj pošiejo nej meni ali komi drugo-mi na hasek, nego jedino njenomi Listi šteri se zdaj štampa, malo vekšo podporo. Več jezer koron je stroškov. Vsi dohedki na Novine ido. Marija 1. tiste prosi štere je blagoslovila z ze-melskimi dari. Ne odvržite njene pro-šnje dragi bogatini! Črensovci, Cser-föld, Zalam. Klekl Jožef vp. pl.

Dari. Na misijone z Satahovec: M. Kozar 40 k, M. Jablanovec 20 k, žena Števana Kumina 20 k, A. Novak 1 k, žena Petra Čergöli 1 k, F. Pisnjak 1 k, Tr. Bencak 1 k, žena Franca Serec 1 k, Ivan Rūžič 2 k, F. Serec 2 k, Fer. Pertoci 2 k, Ivan Kumin 2 k, M. Rūžič 1 k, I. Gutman 1 k, L. Mar-tinec 1 k, Jula Čergöli 2 k, Tr. Ketiš 2 k, J. Serec 2 k, I. Laposa 1 k. — Na Novine: A Erjavec 1 k, I. Rūžič 2 k, Št. Duric — 40 k, J. Serec 2 k, M. Žöks 1 k, Fer. Pertoci 2 k, A. Žitek 1 k, I. Lapoši 2 k, J. Kumin 1 k, A. Novak 2 k, P. Čergöli 2 k, A. Franko 2 k, M. Jablanovec 1 k, žena Fr. Serec 2 k, T. Bencak 2 k, I. Kumin 2 k, A. Martinec 1 k, A. Dündek 1 k, J. Major 1 k, L. Martinec 1 k, M. Kozár 10 k, I. Gutman 1 k, J. Čergöli 1 k.

Vse zaman.

Trudna moja misel
blodi krog po sveti,
nikak do cilja ne more dospeti;
išče, brat moj,
grob tvoja.

Hribi, polje, travnik,
log, šumeča struga,
znak mi dajo, gde tvoja
prhne truga?

Vse je zaman,
to znam.

R. J.

Na noge, bratje!

Strašno temna, puna ropa
noč, rodica v nébo upijočih grehov,
vretina neznosnih krivd,
mačeha slabotnim, že odhaja,
zarja vstaja.

Bratje, zdaj na noge!
Spanja čas je mino,
noč odhaja, zarja vstaja.
Vse se gible, vse pozdravla,
lepi den, li vi bi spali?
Narod čaka vaše delo, prosi:
Dajte mi pomoč!

Zato bratje, hajd na noge,
že odhaja noč.

R. J.